

pagina 2
Maatwerk met biologische bestrijding

pagina 2
Alle telers voordeel van Good Practices

pagina 3
Efficiënte teelt en een milieubewuste aanpak gaan prima samen

pagina 4
Emissieroutes in kaart

Spuitlicentie

In 2013 moet iedere lidstaat van de EU beschikken over een meerjarig beleidsplan gewasbescherming. Dat vloeit voort uit de EU directive (richtlijn) on "Sustainable use of pesticides". Waar gaat dat over? Over geïntegreerde gewasbescherming zeg maar. De richtlijn geeft aan dat wat betreft de EU er nog het een en ander moet gebeuren om ook in de toekomst gewasbeschermingsmiddelen te kunnen blijven gebruiken. Het vraagt veel aandacht voor preventie en het vaststellen van de bestrijdingsnoodzaak, zodat onnodig gebruik van middelen voorkomen wordt. Bovendien zal steeds kritisch gekeken moeten worden naar nut en noodzaak om voor chemische oplossingen te kiezen. Bij het inzetten van gewasbeschermingsmiddelen kunnen loonwerkers en ondernemers veel doen om punt- en driftemissie te voorkomen. Allemaal maatregelen die nodig zijn om voor de toekomst een effectief middelenpakket te kunnen behouden.

In de annex van bovengenoemde richtlijn staat vrij precies uitgewerkt wat geïntegreerde gewasbescherming is en wat verwacht wordt van de inhoud van de nationale beleidsplannen. In de richtlijn staat ook dat ondernemers hun kennisniveau op peil houden via een verplichte 'bijscholing' voor een spuitlicentie. Dat doen we weliswaar al in Nederland, maar daar liggen mijns inziens nog onbenutte kansen. De inhoud van de bijeenkomsten zou veel systematischer dan totnu toe geïntegreerde gewasbescherming inclusief emissiebeheersing en arbeidsomstandigheden moeten behandelen. Dan zijn ondernemers steeds op de hoogte van alle kennis die nodig is voor een verantwoorde omgang met pesticiden. Zodat ze ook in de verdere toekomst behouden blijven. Een kwestie van goed begrepen eigenbelang. Voor velen! Dus is het tijd om door te pakken bij de veranderingen in opzet en werkwijze van de spuitlicenties. Aan de slag!

Frank Wijnands
Projectleider Telen met toekomst

Eindsprint in boomkwekerij voor doelstellingen convenant

Op de kennisdag is besproken welke stappen nu gaan worden gezet

De Nederlandse boomkwekerijsector blijft in dit laatste jaar van het convenant Duurzame Gewasbescherming hard aan de milieudoelstellingen trekken. De sector is goed op weg, maar de 95 procent reductie van de milieubelasting van het oppervlaktewater ten opzichte van 1998 is nog niet bereikt.

"Het zal een hele toer worden om dat streefcijfer te halen", zegt Jan van Leeuwen, voorzitter van de Nederlandse Bond van Boomkwekers (NBvB). "We werken eraan, maar het belang van een goed product staat voorop. Het mag niet ten koste gaan van de plantgezondheid en ook

moeten we ons voor de export houden aan fytosanitaire regels." Hoe het met de milieubelasting van de sector staat, houdt de NBvB goed bij. Sinds het convenant Duurzame Gewasbescherming (2003-2010) verschijnt er jaarlijks een milieurapportage. Telkens wordt een verdere terugdringing van de milieubelasting gemeld. Eind 2008 stond de teller op 84 procent reductie van de milieubelasting. Over 2009 zijn nog geen cijfers, maar NBvB-beleidsmedewerker Jeanne van Beek gaat ervan uit dat er in 2009 weer procenten bij zijn gekomen. Dat komt vooral omdat de toelating van een aantal milieubelastende middelen is vervallen. Maar de sector heeft zelf ook stappen gezet. Zo is er in de afgelopen jaren door verschillende telers geëxperimenteerd met mechanische onkruidbestrijding en neemt de toepassing voor driftbeperkende spuittechnieken toe. Tijdens de kennisdag voor toeleveranciers en adviseurs op 18 maart bij PPO in Randwijk, georganiseerd door NBvB en Telen met toekomst, werd gemeld dat in het laanbomengebied Opheusden nu 80 tot 90 procent van de kwekers driftarme doppen gebruikt. Een jaar geleden was dit nog 30 procent.

Nieuw sectorplan

Om serieus werk te maken van de lastigste laatste procenten van het convenant wordt er gewerkt aan een nieuw sectorplan gewasbescherming. De milieurapportage vormt een van de basisstukken daarvoor. Daarnaast zoekt de NBvB input uit de praktijk. De kennisdag met adviseurs en toeleveranciers was daar ook op gericht. Gepraat is over waar toeleveranciers

en adviseurs het meeste in zien, er is gebrainstormd over acties en ook zijn er concrete afspraken gemaakt, bijvoorbeeld over de informatie die adviseurs nodig hebben om ook hun steentje bij te kunnen dragen. Voor het Brabantse sierheester- en coniferengebied wordt binnenkort nog verder gepraat over stappen die toeleveranciers en adviseurs zullen zetten. De NBvB wil onder meer alternatieven zoeken voor drie stoffen die relatief veel bijdragen aan de milieubelasting en ook vaak in normoverschrijdende concentraties in het water worden aangetroffen. Die drie stoffen zijn linuron (o.a. Afalon), kresoxim-methyl (o.a. Kenbyo) en imidacloprid (o.a. Admire). Deze stoffen maken slechts 5 procent van het totale verbruik uit, maar zorgen voor 34 procent van de milieubelasting. De laatste twee scoren ook ongunstig op vervuiling van het grondwater. Van Beek: "Het zou goed zijn om voor deze middelen, indien mogelijk, wat anders te gebruiken." Dat beaamt Van Leeuwen. Maar hij benadrukt ook dat telers steun moeten krijgen in hun zoektocht naar verduurzaming. "Het is belangrijk om een doeltreffend middelenpakket over-eind te houden. Dat is voor onze sector met veel gewassen heel erg lastig. We willen best aan de slag met vernieuwingen, maar we moeten geen middelen schrappen voordat er alternatieven zijn."

Flyer met alternatieve middelen

Binnen het huidige pakket zoekt de NBvB ondertussen samen met Telen met toekomst de beste alternatieven voor belastende gewasbeschermingsmiddelen. "Daarvoor hebben we de

milieueffectenkaarten van Telen met toekomst", zegt Van Beek. "Ook is een flyer ontwikkeld met informatie over mogelijke alternatieven bij bladluisbestrijding, de milieubelasting hiervan, hoe de middelen het best zijn in te zetten om resistentieontwikkeling te voorkomen en hoe schadelijk ze zijn voor hommels en bijen en natuurlijke vijanden." Op de kennisdag is afgesproken om de flyer te verspreiden naar gewasbeschermingsadviseurs zodat zij deze informatie kunnen benutten in hun advisering. Vorig jaar heeft toeleveranciersbedrijf Van der Hoek dat als eerste gedaan. Het pakte goed uit, vindt het bedrijf. Van Beek: "Tijdens de kennisdag hebben andere toeleveranciers aangegeven ook hiermee aan de slag te willen gaan. Dat is een duidelijke winst van die middag."

Driftbeperking

De NBvB ziet ook kansen in driftbeperkende technieken. In september zal een landelijke informatiemiddag worden georganiseerd om telers inzicht te geven in driftarme spuiten in de laanboomteelt. Dit jaar wordt onderzoek gestart naar innovatieve technieken bij onkruidbestrijding zoals de laagvolumespuit en precisie spuittechniek met gebruik van sensoren. Maar de grootste winst vindt Van Beek de omslag in het denken bij de toeleveranciers. "Op de kennisdag duurzame gewasbescherming kwamen ruim 25 adviseurs en leveranciers af. Ze waren heel geïnteresseerd in de lezingen en workshops over onder meer emissie. Bovendien hebben ze toezeggingen gedaan om zelf informatie hierover onder hun klanten te verspreiden. Dat zal goed werken. Dit samen met het toenemende gebruik van driftarme doppen en de bewustwording van kwekers over puntemissies, zal de sector goed vooruit helpen."

Van Leeuwen vindt het belangrijk om verduurzaming van de teelt in zijn geheel te bekijken, en niet als losse eilandjes in de bedrijfsvoering. "De LTO/NBvB/Anthos werkgroep duurzaamheid bestudeert daarom hoe we volledig duurzame bedrijfs-systemen kunnen ontwikkelen."

